

Universitets- og høyskolerådet

Stortorvet 2
0155 OSLO

Deres ref
23/245

Vår ref
2023/17688-LESE

Dato
14.02.2024

Innspill fra Universitetet i Bergen - Utredning av publiseringsindikatoren

Bakgrunn

Regjeringen har i etterkant av Stortingsmelding nr. 14 (2022-23), *Utsyn over kompetansebehovet i Norge*, bedt om at det settes i gang en utredning om organiseringen og utformingen av publiseringsrapporteringen, kanalregisteret og publiseringsindikatoren. Det nasjonale publiseringsutvalget har fått i oppdrag å lede utredningsarbeidet og har opprettet en egen arbeidsgruppe til dette. Arbeidsgruppa ønsker bred involvering fra de tre sektorene som bruker publiseringsindikatoren i dag, og ber om skriftlige innspill fra institusjonene. Universitetet i Bergen (UiB) takker for denne anledningen til å gi innspill til utredningen.

Hovedpunkt:

1. UiB anerkjenner verdien av et enhetlig nasjonalt og komplett datagrunnlag om vitenskapelig publisering, og kvalitetssikrede data om publikasjonene. UiB ønsker et system for registrering av vitenskapelige publikasjoner som ivaretar dette, slik at det fortsatt er mulig å lage god statistikk om vitenskapelig publisering ved institusjonene og nasjonalt, og kunne følge med utviklingen over tid.
2. UiB støtter en videreføring av kanalregisteret og nivå 1 og 2. I en tid med økende andel useriøse kanaler, er et register over godkjente kanaler med solide rutiner for fagfelleevaluering et nødvendig verktøy for forskere og en viktig kvalitetsgaranti for forskningen. Nivå 2 er et viktig signal om hva som er de ledende tidsskriftene i fagmiljøene, og involvering av fagmiljøene i vurdering av kanalene, er avgjørende for å sikre kvalitet og faglig relevans i kanalregisteret. Samtidig viser forrige evaluering fra 2014 at det er utfordringer med det nåværende systemet og UiB ser derfor frem til arbeidsgruppens gjennomgang.
3. UiB mener at framtidig rapportering må skje med minst mulig arbeid for den enkelte forsker og med mindre administrativ oppfølging ved institusjonene. For å oppnå dette målet mener UiB at:

- a. Det nye registrerings- og rapporteringsverktøyet som utvikles av Sikt (Cris/NVA) må automatisere de ulike prosessene knyttet til rapportering blant annet ved økt import og gjenbruk av data om publikasjoner fra ulike kilder.
- b. Rapporteringskravet må forenkles for institusjonene i UH-sektoren, slik at de ikke lenger må kontrollere og godkjenne hver enkelt publikasjon som skal rapporteres.

UiB foreslår at det overordnede ansvaret for å sikre at de registrerte dataene om publikasjoner i systemet er av god kvalitet, tillegges Sikt. En sentralisering av dette ansvaret vil effektivisere arbeidet og minke rapporteringsbyrden på den enkelte institusjon, samt sikre lik datakvalitet på tvers av institusjoner og sektorer.

UiB svarer følgende på spørsmålene fra arbeidsgruppen

1) Hvordan bruker dere publiseringsindikatoren i dag, herunder?

- a) Statistikken den produserer (styring, analyse, strategi, ansettelse, evaluering, insentiv på individnivå, til fordeling av ressurser internt etc.)

UiB produserer statistikk basert på publiseringsindikatoren og dataene i Cristin. I analysene brukes både data som hittil har inngått i poengberegningen, det vil si antall publikasjoner og forfatterandeler, internasjonal sampublisering, nivå av publiseringskanaler, og publikasjonstype, og andre data om publikasjoner som hentes ut fra Cristin, som tidsskrift, fagfelt, åpen tilgang, og språk.

Statistikken inngår i sentrale styringsdokumenter, for eksempel institusjonens årsrapport til Kunnskapsdepartementet. Publiseringsdata danner grunnlag for analyser som gjøres på forespørsel i forbindelse med for eksempel strategiarbeid, fagevalueringer, prosjektrapportering og interne prosesser. Konkret har analysene blitt brukt i UiBs egne evalueringer og strategier for å bygge forskningskvalitet, og som kunnskapsgrunnlag for UiBs strategi 2023-2030: Kunnskap som former samfunnet. De er også brukt for å få oversikt over hvilke land og institusjoner våre forskere samarbeider med. Analyser gjøres tilgjengelig på en nettside til bruk for fakultetene og forskermiljøene. På aggregert nivå, har publikasjonspoeng per faglig årsverk blitt brukt som en produktivitetsindikator, og nivå av publiseringskanal har blitt brukt som en indikator på kvalitet.

Statistikken vil i stor grad kunne videreføres, også når finansieringselementet ved publiseringsindikatoren faller bort, så fremt det fortsatt blir produsert data av høy kvalitet. I dagens system sikrer obligatorisk registrering at vi har et enhetlig (nasjonalt) og komplett datagrunnlag om vitenskapelig publisering, inkludert fagfelt og norskspråklige publikasjoner som kan mangle fra internasjonale databaser. I tillegg sikrer godkjenning av vitenskapelige publikasjoner ved institusjonene at data om publikasjonene (for eksempel forfattertilhørighet og publikasjonskategori) er korrekt og av tilstrekkelig kvalitet.

I et system der det administrative arbeidet reduseres ved å fjerne obligatorisk rapportering og godkjenning, er det en fare for at data ikke blir like komplett og/eller ikke av tilstrekkelig kvalitet. Det kan føre til at analysene blir mindre pålitelige, dataene blir mindre

sammenlignbare over tid, og at det oppstår skeivheter i datakvalitet mellom fagfelt. For å unngå dette, samt redusere administrativt arbeid, mener UiB at Sikt bør ta overordnet ansvar for datakvalitet, ved blant annet å sørge for at Cris/NVA tar i bruk tekniske løsninger for å importere, og sikre kvalitet av, data om publikasjoner (se under spørsmål 3).

- b) Informasjonen i kanalregisteret (informasjon til forskere om kanaler med gode rutiner for kvalitetskontroll og kanaler som tilbyr åpen publisering)

På UiB brukes kanalregisteret av enkeltforfattere som hjelpemiddel for å velge publiseringskanal, gjennom informasjon om for eksempel fagområde, nivå, status for åpen tilgang og publiseringsavtaler. Det er et viktig verktøy for å hjelpe forskere, særlig de yngre, til å evaluere om et tidsskrift er pålitelig, og bidrar til opplæring og bevisstgjøring om dette.

UiB bruker også kanalregisteret i arbeidet med åpen publisering. For det første er det brukt i forbindelse med forvaltning av ressurser knyttet til støtteordning for åpen publisering. Støtteordningen har som krav for tildeling at den omsøkte publiseringskanalen er godkjent på nivå 1 eller 2 i kanalregisteret og registrert i DOAJ. For det andre er det brukt til å gi informasjon til forskere om hvorvidt publiseringskanalene inngår i publisering- og les-avtaler, og hvorvidt de oppfyller Plan S-krav (gjennom Journal Checker Tool).

- c) Eventuelt annen bruk?

Data fra Cris brukes til profilering av forskere og prosjekter, for eksempel ved automatisk innhenting av publikasjonslister til nettsider.

Kommentar om effekt av endring i finansiering på statistikken

UiB er bekymret for at koblingen mellom publisering og finansiering blir ulik mellom UH-sektoren og helseforetakene og instituttsektoren. En uheldig konsekvens kan bli at forskere med ansettelse både i helseforetak/instituttsektor og UH-sektor utelater UH-adressen for å øke uttellingen for helseforetak/institutt. Mulige effekter for institusjonene i UH-sektoren kan bli mangel på synlighet, dårligere kunnskap om egen institusjon og skjevheter i statistikken.

2) Bør vi involvere forskersamfunnet i vurdering av kvalitet på kanalnivå i fremtiden?

I dag har publiseringsutvalget en organisasjon med nasjonale fagorgan og publiseringskomiteer som gir råd i forbindelse med godkjenning av vitenskapelige publiseringskanaler (nivå 1), som gir råd når publiseringsutvalget mottar bekymringsmeldinger (fra kanaler i gråsonen, via mistanke om papirmøller til rene røvertidsskrifter) og som identifiserer og avgrenser fagenes ledende publiseringskanaler (nivå 2).

- a) Bør vi videreføre en faglig organisering av arbeidet med kvalitet i kanalregisteret eller kan dette løses administrativt?

UiB mener at det er selvsagt at forskersamfunnet skal vurdere kvaliteten på publiseringskanalene, og at dette ikke kan løses administrativt. Fagfellebasert

kvalitetsvurdering av vitenskapelige kanaler er enda mer nødvendig med utviklingen på det internasjonale publiseringsmarkedet. Det skyldes både at det stadig etableres nye publiseringskanaler, men også problemer knyttet til useriøse kanaler uten faglige ambisjoner og kanaler som opererer i en gråsoner. I tillegg er fremveksten av fabrikkerte artikler et stadig større problem.

UiB mener at den faglige organiseringen av arbeidet, der Universitets og høgskolerådets (UHR) fagstrategiske enheter (fagorgan) årlig vurderer nivåinndelingen av publiseringskanaler for sitt fagfelt og rådgir Det nasjonale publiseringsutvalget (NPU) bør videreføres. Kanalregisteret er godt forankret i forskersamfunnet, og videre drift, herunder også fagfellebasert kritisk evaluering av tidsskrifter gjennom publiseringsindikatoren, må sikres. Involvering av de faglige miljøene er avgjørende for å sikre kvalitet og faglig relevans i kanalregisteret.

Samtidig er det viktig at publiseringsutvalget vurderer en videreutvikling av organiseringen og kriteriene knyttet til vurdering av publiseringskanaler, for eksempel ved videre bruk av nivå X, for å sikre at godkjente kanaler er av tilstrekkelig kvalitet. En særlig utfordring er kanaler som opererer i en gråsoner og kanaler som publiserer fabrikkerte artikler. Som for vurdering av nivå 2, vil det her være nødvendig med faglig involvering.

Selv om det ikke er etterspurt i denne høringen, ønsker UiB også å kommentere på en eventuell fremtidig internasjonalisering av kanalregisteret. UiB mener at dersom kanalregisteret utvikles i internasjonal retning, må dette gjøres på en slik måte at det ikke går på bekostning av den funksjonen kanalregisteret har for det norske forskersamfunnet i dag. Dersom norske ressurser skal legges inn i en internasjonal infrastruktur, bør prosjektet først samordnes med flere av våre nordiske naboland.

- b) Bør vi videreføre arbeidet med å skille på kvalitet på kanalnivå, eventuelt skille på kvalitet på en annen måte (annen type informasjon) eller bare skille mellom godkjente og ikke godkjente kanaler.

UiB mener at selv om vektingen av publiseringskanaler ikke lenger knyttes til finansiering i UH-sektoren, så er det likevel viktig å opprettholde nivåinndelingen som en rettesnor for hvor forskere vil søke å publisere sine ledende vitenskapelige arbeider. For UiB er forskningskvalitet det viktigste. I en tid med stadig økende publiseringsvolum, blir det enda viktigere å anerkjenne og vektlegge kvalitet i forskningen.

Publiseringsindikatorens mål er å stimulere til mer forskningspublisering og til publisering av god kvalitet. En nivåinndeling av publiseringskanaler ble i rapporten [Vekt på forskning](#) motivert med at man ønsket en endring i publiseringspraksis i retning høyere kvalitet der det blir lagt mer arbeid inn i den enkelte publikasjon. Samtidig ønsket man å unngå et incitament i publiseringsindikatoren til å publisere mest mulig med minst mulig arbeidsinnsats.

Publiseringskanaler på nivå 2 skal være ledende i brede fagsammenhenger. Disse utgir de mest betydelige publikasjonene fra ulike lands forskere. Nivå 2 skal gi en ønsket retning for det overordnede publiseringsmønsteret i faget, og skape et incitament for forskere til å publisere i de mest prestisjefylte kanalene innen deres fagområde. Det er fagmiljøene gjennom fagorganer som selv velger ut kanalene på nivå, 2 og dette sikrer faglig legitimitet.

Samtidig viser forrige evaluering fra 2014 ([Evaluering af den norske publiceringsindikator](#)) at det er utfordringer med det nåværende systemet, for eksempel mangel på gjennomsiktighet i nominerings- og klassifiseringsprosessen og habilitetsutfordringer i små fagmiljøer. UiB ser derfor frem til arbeidsgruppens gjennomgang.

Generell tilbakemelding til kanalregisteret

For at kanalregisteret skal kunne fylle den rollen som er forventet, er det behov for at registeret videreutvikles og tilføres nok ressurser. Kanalregisteret har i dag problemer med at en del av informasjonen på nettsiden er utdatert. Dette gjelder blant annet lenker til kanalers nettsider og manglende oppdatering av kanaler som har skiftet utgiver og endret navn. Registeret har også en viktig funksjon i å gi oversikt over institusjonenes publiseringsavtaler, men erfaringsmessig har det tatt lang tid å få denne informasjonen på plass. Det burde også være enklere å logge seg inn for å legge inn forslag til nye kanaler eller kommentere godkjente kanaler, ved at man tok i bruk FEIDE-pålogging som i sektoren ellers. Videre er det viktig at kanalregisteret har en API som gjør det enkelt å gjenbruke informasjonen i andre system og tjenester, og at opplysningene i registeret tilpasses informasjonsbehovet hos forskere for eksempel i sammenheng med krav fra finansiører.

3) Hvordan bør vi organisere arbeidet med rapportering?

I mandatet fra regjeringen legges det til grunn at rapportering av vitenskapelige publikasjoner skal videreføres, men spørsmålet er om dette kan gjøres mer effektivt enn i dag.

a) Hvordan organiserer dere arbeidet med rapportering i dag?

Arbeidet med rapporteringen er omfattende, og involverer mange personer både i vitenskapelig og administrativ linje. I tillegg til alle registreringer av publikasjoner som blir utført av forskere, har UiB over 50 superbrukere på ulike nivåer som deltar i arbeidet. Kontrollarbeidet innbefatter både sjekk av om registrerte metadata stemmer med publikasjonen og eventuell korrigerings, samt vurdering av om publikasjonen oppfyller kravene til godkjenning. For metadataarbeidet er det spesielt korrigerings og supplering av forfatteradresser på registrerte innførsler som er tidkrevende, da alle forfatteradresser på publikasjonen skal registreres på innførselen.

Ved UiB har hver enkelt forsker ansvar for å sjekke, og eventuelt registrere, at hens vitenskapelige publikasjoner fra foregående år er registrert i Cristin. Hvert enkelt institutt/enhet har ansvar for kontroll av sine NVI-poster, og superbruker(e) informerer og påminner forskere, kontrollerer poster og har dialog med de institusjonelle superbrukerne. Ved tvil om godkjenning er det faglig ledelse ved hver enhet som tar avgjørelsen.

Fakultetene har det formelle ansvaret for at fakultetets opplysninger om forskningsresultatene er korrekte. Hvert fakultet har en superbruker med ansvar for koordinering og oppfølging av egne institutter, og som kan bistå institusjonell superbruker med avklaringer. De institusjonelle superbrukerne er tilknyttet Universitetsbiblioteket, og har ansvar for opplæring av superbrukere, brukerstøtte for enkeltforskere og superbrukere, rydding av metadata/krediteringer, identifisering av personer i systemet, kontakt med andre institusjoner, (eventuell) tvisteinnmelding og endelig rapportering.

b) Har dere forslag til hvordan dette arbeidet kan organiseres mer effektivt, slik at institusjonene får redusert rapporteringsbyrde samtidig som vi klarer å opprettholde kvalitet i datagrunnlaget?

Det skjer i dag et omfattende arbeid knyttet til rapportering på den enkelte institusjon. Dette gjelder både arbeid med registrering av publikasjoner som blir gjort av den enkelte forsker, men også et omfattende administrativt kontrollarbeid. Hovedgrunnen til det omfattende arbeidet er at det brukes et svært utdatert CRIS-system (Cristin) som baserer seg på manuell registrering av publikasjoner. Slik systemet fungerer i dag kan ikke den enkelte forsker eller lokale Cristin-administrator gjenbruke data om publikasjoner fra eksterne kilder som databaser, nettsider eller lignende, men må registrere alt manuelt. Det medfører både at registrering tar mye tid, men også at det blir mye feil i de registrerte dataene.

For å underlette arbeidet ved den enkelte institusjon, gjennomfører Sikt, som drifter og har ansvar for Cristin, en sentral import av de fleste tidsskriftpublikasjoner. Sentral import av data om publikasjoner dekker i teorien opp mot 80 % av det totale antallet publikasjoner som blir rapportert, men i praksis vil tallet på importerte poster være lavere. Grunnen til dette er at det i regelen tar lang tid fra en artikkel er publisert til den blir importert i Cristin, derfor vil en del forskere allerede ha registrert sine publikasjoner manuelt før de kommer i import. En annen utfordring ved dagens system er at dublettsjekken er mangelfull, noe som fører til at forskere kan registrere publikasjoner som allerede er importert. Den store utfordringen er likevel at det fremdeles gjenstår et betydelig antall publikasjoner som ikke blir importert og dermed må registreres manuelt.

Sikt utvikler nå et nytt verktøy (Cris/NVA) som skal erstatte dagens Cristin og de institusjonelle arkivene. I det nye systemet skal det i større grad bli mulig å gjenbruke data om publikasjoner fra ulike kilder ved registrering, slik at forskere i mindre grad må legge inn alle opplysninger manuelt. Det arbeides også med å forbedre den sentrale importen. Cris/NVA skulle egentlig vært i drift, men har blitt utsatt flere ganger. Det er derfor fremdeles uklart hvordan det endelige systemet kommer til å bli.

UiB mener at framtidig rapportering må skje med minst mulig arbeid for den enkelte forsker og må kreve mindre administrativ oppfølging enn i dag. Det mest effektive tiltaket for å redusere arbeidet på den enkelte institusjon er å sikre at et nytt registrerings- og rapporteringsverktøy i mye større grad enn dagens Cristin er automatisert og gjenbraker eksisterende data om publikasjoner. For at dette skal kunne realiseres må sentral import av data om publikasjoner forbedres og utvides ved at flere datakilder som dekker et større omfang av publikasjoner, tas i bruk. Likeledes må det i de tilfeller der forskere selv har behov for å registrere egne publikasjoner være enkelt å hente inn data fra ulike kilder som databaser, nettsider og referanseverktøy. Det må videre være enkelt å hente ut og gjenbruke de dataene om publikasjoner som blir registrert i andre systemer, for eksempel ved rapportering til eksterne finansører.

I forlengelsen av arbeidet med Cris/NVA og gjenbruk og import av data om publikasjoner, så mener UiB at det vil være formålstjenlig å gi Sikt et overordnet ansvar for å sikre at metadata på registrerte publikasjoner er korrekte og av tilstrekkelig kvalitet. Det vil være mer effektivt å sentralisere dette arbeidet enn at det, slik

situasjonen er i dag, blir lagt på den enkelte institusjon, ofte med den følge at flere institusjoner bruker tid på å kontrollere opplysningene på samme post.

Kontrollarbeidet ved institusjonene har to formål. Det ene formålet er å sjekke at de registrerte dataene i Cristin er korrekte i henhold til originalpublikasjonen. Det andre formålet er å vurdere om publikasjoner oppfyller kravene til en vitenskapelig publikasjon slik de er definert i [Rapporteringsinstruksen](#), for så å godkjenne eller ikke godkjenne en publikasjon for rapportering.

Det siste formålet er utarbeidet med tanke på måling av vitenskapelig produksjon for budsjettmodeller og tett knyttet til finansieringssystemet. **Med de endringer i finansieringssystemet som blir gjort i UH-sektoren, mener UiB at det ikke lenger kan forventes at institusjonene i sektoren skal bruke faglige og administrative ressurser på å kontrollere og godkjenne enkeltpublikasjoner.** Det må derfor utvikles en enklere og mindre administrativt krevende modell for rapportering for statistikkformål.

Selv om åpen tilgang ikke inngår i arbeidsgruppens mandat, er det likevel relevant å se dette i sammenheng med rapporteringsarbeidet. UiB og andre institusjoner har innført egne retningslinjer om arkivering og åpen tilgang til tidsskriftsartikler som grunnlag for rapportering. Dette har skjedd på bakgrunn av «Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler» der regjeringen signaliserte at de, når nødvendig infrastruktur var på plass, ville kreve deponering av artikler i vitenarkiv som forutsetning for den resultatbaserte finansieringen. I tillegg har eksterne finansiører som NFR, krav om åpen tilgang til publikasjoner. NFR bruker publikasjonsdata og fulltekstopplasting i Cristin som grunnlag for måloppnåelse. I dag skjer deponering ved at fulltekst av artikler blir lastet opp manuelt på hver enkelt Cristin-post. Dette er unødvendig tidsbruk siden de fleste artikler med norske forskere blir åpent publisert og er fritt tilgjengelige på internett. Disse artiklene burde derfor kunne hentes automatisk inn i systemet. Det er et viktig effektiviseringstiltak å sikre at automatisk opplasting/deponering av fulltekst av åpent publiserte tidsskriftsartikler er på plass i det nye Cris/NVA. UiB mener også at deponering av fulltekst direkte fra forlag er noe Sikt må stille krav om i de nasjonale forhandlinger som de har ansvar for.

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.